

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE

R. nr. 2018-11

Datum: 8 maart 2018

Aan de voorzitter van de raad van de gemeente Hof van Twente

Steller van de vragen: de fractie van de SP mede namens de fracties van D66, PvdA en GB

Onderwerp: Asbest in Hof van Twente

Algemeen:

Vorig jaar is in Hof van Twente een ambitieus Masterplan Asbest aangenomen: veel - goede - ambities, echter veel te weinig geld. Het totale plan komt miljoenen tekort. In het plan wordt ervan uitgegaan dat de eigenaren moeten meebetalen, naast bijdragen van de gemeente, de provincie en de rijksoverheid. Het gaat hierbij volop om maatschappelijk geld dat moet worden ingezet om Hof van Twente asbestvrij te maken.

De vervuiler Eternit betaalt op geen enkele wijze mee.

Bij de onrust omtrent het besluit inzake het kappen van 94 monumentale eiken in het Gijmink, de extra raadsvergadering daaropvolgend en de informatiebijeenkomst met de inwoners van het Gijmink, bleek dat er problemen waren bij de uitvoering van de asbestsanering (o.a. het opbrengen van vervuilde grond en problemen inzake afwikkeling financiële afrekeningen).

Moties inzake o.a. schone grond en arbitrage in de raadsvergadering van 20 februari 2018 haalden het niet. Aangezien het masterplan asbest al een niet dekkend financieel verhaal was, zouden de genoemde moties – bij aanname – een nog groter financieel tekort veroorzaken. Vanwege deze financiën, maar ook vanwege de aansprakelijkheid (de vervuiler betaalt tenslotte) vinden wij dat Eternit zou moeten betalen voor de veroorzaakte schade en voor het herstellen ervan.

Concreet:

M.b.t het bovenstaande wordt het college verzocht om de volgende vragen te beantwoorden:

1. Kan het college de mening onderschrijven dat Eternit aansprakelijk is voor de veroorzaakte schade?
Zo nee, waarom niet?
2. Ervan uitgaande dat het college Eternit aansprakelijk acht, vindt het college daarmee ook dat Eternit moet betalen voor het herstellen van de schade?
Zo nee, waarom niet?
3. Ervan uitgaande dat college Eternit aansprakelijk acht en dat Eternit zou moeten betalen voor het herstellen van de schade, ziet het college mogelijkheden om een civielrechtelijke procedure tegen Eternit te starten?
Zo nee, waarom niet?

Tenslotte, wij verzoeken u de vragen voor 21 maart 2018 te beantwoorden.

In deze raadsvragen wordt een directe koppeling gelegd tussen het algemene uitgangspunt van 'de vervuiler betaalt' en de mogelijke aansprakelijkheid van Eternit voor de bodemvervuiling in de wijk 't Gijmink. Juridisch is het een complexe vraag of Eternit als voormalige producent van asbesthoudende bouwmaterialen aansprakelijk gehouden kan worden. Verschillende aspecten spelen hierbij een rol. Zo is het asbesthoudende afval dat veelal verantwoordelijk is voor de bodemverontreiniging feitelijk afkomstig van het productieproces van Eternit. Feit is ook dat dit afval jarenlang gratis af te halen was bij het bedrijf en het bedrijf hiermee heeft bijgedragen aan het ontstaan van het huidige maatschappelijke probleem. Feit is ook dat het daadwerkelijke inbrengen in gaten en slootbeddingen, opbrengen en storten van dit materiaal in de bodem niet door Eternit zelf is gedaan. Een rol speelt ook het gegeven dat tot 1993 de productie van asbesthoudende bouwproducten een legale activiteit was. Kortom een antwoord op de vraag of Eternit aansprakelijk te achten is, is niet eenvoudig te geven.

Ten tijde van de sanering van woonwijk de Hogenkamp in de jaren 2002-2003 en het proces dat heeft geleid tot het rapport van de commissie Biesheuvel (Asbest: van Goor naar Hof van Twente, 2003) is eveneens de vraag gesteld of Eternit aansprakelijk gehouden kan worden, en zo niet of zij aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid gehouden kan worden om bij te dragen aan de oplossing van dit probleem voor Goor en omgeving. Daar is toen geen duidelijk antwoord uit voortgekomen.

Ook in de Tweede Kamer is meerdere keren de vraag gesteld of Eternit aansprakelijk gesteld kan worden voor bodemverontreiniging, vanwege de grote bedragen die het Rijk in de loop der jaren heeft uitgegeven aan bodemsanering.

In de brief van de staatssecretaris van VROM van 13 mei 2004 wordt melding gemaakt van het advies van de Landsadvocaat inzake "...de juridische basis voor aansprakelijkheid van Eternit voor onder meer de kosten van de sanering van de met asbest verontreinigde grond in de woonwijk Hogenkamp in de gemeente Hof van Twente. (...) In dit advies geeft de landsadvocaat aan vooralsnog weinig aanknopingspunten te zien voor het aansprakelijk stellen van Eternit voor het verontreinigen van de bodem met asbest."

Jaren later stelt de staatssecretaris van infrastructuur en milieu in zijn brief van 10 maart 2015 (28663/nr.62) dat er naar aanleiding van vragen uit de Kamer uit 2011 over de mogelijkheid om het bedrijf Eternit aansprakelijk te stellen voor de kosten die de overheid maakt bij het saneren van particuliere asbest(wegen), dat dit nader is onderzocht door de Landsadvocaat. Uit het advies van de Landsadvocaat blijkt dat een juridische procedure tegen Eternit om de kosten van de saneringen te verhalen zeer weinig kans van slagen heeft. De juridische redenen die hem tot deze conclusie leiden, zijn:

- De jurisprudentie over aansprakelijkheid van Eternit jegens asbestslachtoffers bevat onvoldoende aanknopingspunten voor een aansprakelijkstelling door de rijksoverheid. Aan het relativiteitsvereiste, dat Eternit destijds kon voorzien dat haar handelen (of het nalaten daarvan) zou leiden tot vermogensschade bij de staat, kan hoogstwaarschijnlijk niet worden voldaan.
- De bewijslast voor een aansprakelijkheidsstelling is complex, omdat de schade lang geleden is ontstaan, op veel verschillende locaties van particuliere wegen, waarvoor per geval aansprakelijkheid van Eternit moet worden aangetoond;
- De Wet milieubeheer of de Wet bodembescherming bevat geen bruikbare grondslag voor verhaal van de kosten van de sanering van asbestwegen;
- Het afgeven van asbestafval aan particulieren door Eternit vond lang geleden plaats, waardoor de verjaringstermijnen voor aansprakelijkstelling zijn verlopen.

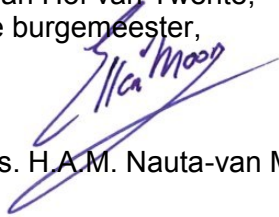
Gelet op alle hiervoor genoemde overwegingen lijkt de kans zeer gering dat een eventuele door de gemeente Hof van Twente aan te spannen civiele dagvaardingsprocedure tegen Eternit kans van slagen zal hebben. Toch is het vanuit een maatschappelijk en politiek oogpunt begrijpelijk dat de wens leeft om ten principale hierover een juridische uitspraak te verkrijgen. Daarom zijn wij voornemens om onze huisadvocaat Damsté te vragen om in een soort quick scan een inschatting te geven van de juridische positie van de gemeente. Feit is namelijk dat de gemeente uit eigen middelen meer dan 4 miljoen euro investeert in asbestsanering en daar met het Masterplan asbest de komende jaren nog eens 6 tot 8 miljoen euro aan toevoegt. Wij zullen de raad hierover nader informeren.

3 april 2018

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris, de burgemeester,

drs. D. Lacroix

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM